

Kulttuurienvälisen vuorovaikutuksen maisteriohjjelma

Master Programme of Intercultural
Encounters

Kulttuurienvälinen vuorovaikutus: Tärkeitä Kysymyksiä *Pablo Neruda: Kysymysten kirja*

Miten globaalia kylää voidaan jäsentää?

Mikä on universaalia, mikä erityistä?

*Miten lintujen kanssa sovitaan
niiden kielten tulkkauksesta?*

Miten monikulttuurinen
henkilökunta työskentelee
tehokkaasti yhdessä? Miten
rakennetaan luottamus?

*Miten kysyn kirjulta
sen suoritusten mittoja?*

Millä tavalla ihmisiä voidaan valmentaa
kulttuurien kohtaamiseen?

*Miten kerron kilpikonnalle
että voitan sen hitaudessa?*

Miten kulttuurisokki vaikuttaa elämään?

Millainen on se viisasten kivi, jolla
kulttuurivaikkeudet muutetaan voimaksi?

*Entä mitä sanon neilikalle
kiitellessäni sen tuoksua?*

Luomiskipuja

- ✦ Mitä tarkoittaa teemapohjaisesti rakentuva maisteriohjelma? Entä poikkitieteisyys?
-> Opetussuunnitelman kokonaisuuden hahmottaminen
- ✦ Miten uusi formaatti nivoutuu vanhaan? (erit. hallinnolliset kysymykset: valintaprosessi, korvaamiset, rekisteröinnit yms.)
- ✦ Miten työelämälähtöisyys toteutetaan?
- ✦ Muutosvastarinnan kohtaaminen
- ✦ Yhteistyöverkoston rakentaminen
- ✦ Opiskelijoiden ohjaus ja valmistuminen

Päätavoitteet

- ✦ antaa vahva teoreettinen pohja kulttuurivälisen vuorovaikutustilanteiden ymmärtämiselle ja kehittämiseksi
- ✦ kehittää monipuolisesti kulttuurienvälisiä vuorovaikutustaitoja ja henkilökohtaista kulttuurisensitiivisyyttä
- ✦ antaa opiskelijoille työllistämistä tukevaa tietotaitoa
- ✦ synnyttää dialogi opiskelijoita mahdollisesti työllistävien yritysten ja järjestöjen kanssa
- ✦ saada opiskelijat osaksi kulttuurienvälisen vuorovaikutuksen asiantuntijoiden ja tutkijoiden tai niiksi pyrkivien verkostoa

Työtapojen pääperiaatteet

✦ Sisäistävän oppimisen periaate

- ✦ Ei vain tiedon ja teorioiden oppiminen vaan myös arvioiminen ja soveltaminen

✦ Jaetun tiedon periaate

- ✦ yhdessä oppimisen tärkeys: yhteinen tietopääoma

✦ Verkostoitumisen periaate

- ✦ yhteistyötä yli oppiaine-, yksityis- julkis- ja järjestösektorirajojen

✦ Työelämäläheisyyden periaate

- ✦ Sisältö nousee työelämän tarpeista
- ✦ koulutuksen toteuttamisessa pyritään siihen, että työelämän tilanteet ovat läsnä koko ajan. (tietoa ja teorioita soveltavat tehtävät, työelämävierailut ja –vierailijat)
- ✦ käytetään sellaisia taitoja ja työtapoja, joita työelämässä tarvitaan

Opetussuunnitelmakokonaisuus?

Kurssikuvaukset:
sisältö,
opetusmenetelmät,
suoritustavat,
arviointi

Opetusohjelma

Tutkintovaatimukset

Opetustilanne

Opittava tietotaito

Tavoitteet, työtavat

Opintojen rakenne

- ✦ Syventävät opinnot 20 ov:
 - ◆ Kulttuurienvälinen kompetenssi 9 ov
 - ◆ Alueopinnot 2-4 ov
 - ◆ Kulttuurienvälinen vuorovaikutus ammatillisissa konteksteissa 2-4 ov
 - ◆ Seminaari 5 ov
- ✦ Pääaineen opinnot 0-15 ov
- ✦ Pro Gradu 20 ov

Pääaineina mukana

- ✦ Latinalaisen Amerikan tutkimus (Pärssinen)
- ✦ Uskontotiede (Gothoni)
- ✦ Sosiaalipsykologia (Liebkind)
- ✦ Fonetikka/Puheviestinnän linja (Isotalus)
- ✦ Kurssiyhteistyö:
 - ◆ Viestintä (Levo-Henriksson)
 - ◆ Englantilainen filologia (Laisi)

Pääainelaitosten rooli

Opiskelijat valitaan seuraavasti:

- ◆ LAm 8, PUH 5, uskontotiede 4, sospsyk 3

Pääainelaitokset vastaavat:

- ◆ 1-2 ov:n järjestämisestä ja kustannuksista (kompetenssi)
- ◆ huolehtivat omien pääaineopiskelijoiden gradunohjauksesta
- ◆ osallistuvat ohjelman suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen yhteisessä asiantuntijaryhmässä

Kulttuurienvälinen kompetenssi

✦ Yhteensä 9 ov

✦ Kulttuurienvälinen viestintä

- ✦ Interpersonaalinen viestintä kulttuurienvälisessä kontekstissa
- ✦ Median rooli kulttuurienvälisessä viestinnässä

✦ Kulttuurien kohtaaminen sosiaalipsykologian näkökulmasta

✦ Antropologian tulkinta kulttuurien erilaisuudesta ja samanlaisuudesta

✦ Kielen ja kulttuurin suhde

✦ Uskonnon merkitys kulttuurienvälisessä vuorovaikutuksessa

Kurssit yli oppiainerajojen

✦ **Etnisyyden rakentuminen ja rakentaminen** (4 ov), poikkitieteisyys opiskelijaryhmien töistä

✦ **Rasismia yli rajojen?** (3 ov), dialogiopetusta ja draamaa

✦ **Studia Interculturalia** (1-2 ov), ajankohtaisia tutkimuksia, aikaa varattuna opiskelijajohtoiselle keskustelulle

✦ **Kulttuurienvälinen vuorovaikutus kehitysyhteistyössä** (3 ov), eri näkökulmia hahmottava johdanto ja tutkivaa oppimista

Kongresseja

- ✦ **Etniset suhteet ja kansainvälinen liikkuvuus: tutkimuksen nykytila Suomessa (1-2 ov), ETMU-päivät Helsingissä**
- ✦ **Humanity at the Turning Point: Rethinking Nature, Culture and Freedom (1-2 ov), ISUD Sixth World Congress hold in Helsinki**
- ✦ **CERENin järjestämät aihepiiriin liittyvät kongressit**
- ✦ **Myös aihepiiriltään sopivat **ulkoministeriön** järjestämät tilaisuudet käyvät**

Alueopinnot (2-4 ov)

**Syventävä perehtyminen kohdealueeseen /
kulttuureihin, vaihtoehtoisia
suoritustapoja**

- ◆ harjoittelu (suositeltavin)
- ◆ osallistuminen tieteelliseen kongressiin
tms. tapahtumaan
- ◆ projektityö
- ◆ muita alueopintoja
- ◆ syventävää kirjallisuutta

Kvv ammatillisissa konteksteissa

(2-4 ov)

- ✦ **Asiantuntijaksi kansainvälisille kentille (2 ov)**, eri luennoitsijoita (kaikille maisteriohjelmalaisille!)
- ✦ **Työelämään projektirahoituksella? (1 ov)**, eri luennoitsijoita
- ✦ **Kulttuurienvälinen vuorovaikutus kehitysyhteistyössä (3 ov)**, eri luennoitsijoita
- ✦ **Kulttuurienvälisen viestinnän koulutus (3 ov)**, suunnittelija Eila Isotalus

Asiantuntijaksi kansainvälisille kentille (2 ov)

✦ Tavoitteena työstää ja kehittää omaa asiantuntijuutta, tutustua erilaisiin oman alan työmahdollisuuksiin sekä kehittää työelämätaitoja. Kokonaisuuteen sisältyy:

- ✦ Asiantuntijafoorumit
- ✦ Työelämävierailut
- ✦ Suullisen ja kirjallisen viestinnän harjoittelua
- ✦ Ammatillisen kehittymisen portfolio

Asiantuntijafoorumit

Tehdyt työelämävierailut

I Julkinen sektori (10)

- ◆ Ulkoministeriö: Eurooppa-tiedotuksen ja kansalaisviestinnän yksikkö, Globaaliasioiden osasto, Latinalaisen Amerikan yksikkö
- ◆ Ranskan suurlähetystön kulttuuri- ja tiedeosasto; työvoimatoimiston maahanmuuttajayksikkö; Ilmatieteen laitos; Keravan yhteiseurooppalainen lukio; HYY kansainvälisten asioiden yksikkö

II Yksityinen sektori (4)

- ◆ Finpro; AAC Global Oy; Finnconsult; Intercultura Management

III Kolmas sektori (3)

- ◆ International Organization of Migration (IOM); Kehitysyhteistyön palvelukeskus (KEPA); Marttaliitto

...yli rajojen metodeissa

✦ Lähtöajatuksena jakaminen: tiedon, vastuun, tulosten

- ✦ vuorovaikutus opettajan ja opiskelijoiden kesken; opiskelijoiden välillä
- ✦ palautekeskustelujen merkitys
- ✦ opiskelijan vastuu: tehtävistä, vetämisestä jne.

...yli rajojen metodeissa

✦ Esiintymisharjoituksia kurssisuorituksen osana: esitelmä, paneelin vetäminen, kommentointi jne.

- ✦ ”Nyt jo huomasin, että vetäminen sujui paremmin loppupuolella kuin alussa. Olen aina pitänyt itseäni huonona esiintyjänä, mutta sehän taitaakin olla vain harjoituksen puutetta!”
- ✦ Tärkeää: ohjeistus etukäteen sekä kokemuksen purku ja palaute

...yli rajojen metodeissa

✦ Työskentelyä pienryhmissä (yhteisiä esseitä, esitelmiä, projektitöitä jne.)

- ✦ ”Aluksi vei aikaa, kun piti sopia kielestä – tarkoitimme niin erilaisia asioita samoilla käsitteillä”
- ✦ ”Vaikea sopia yhteisiä aikoja, mutta se on varmasti työssäkin todellisuutta, hyvä tottua siihen jo nyt.”
- ✦ Tärkeää: ryhmäprosessi ja siinä ilmenneet haasteet käsitellään palautteen yhteydessä yhdessä
- ✦ Positiivista: poikkitieteisyys, monikulttuurisuus todentuu käytännössä sekä sitouttaa enemmän kurssin suorittamiseen

...yli rajojen metodeissa

Monenlainen materiaali

- ◆ tieteelliset kirjat, artikkelit, tekstit
- ◆ kaunokirjalliset teksti analysoinnin pohjaksi
- ◆ visuaalinen materiaali: kuvat
- ◆ ”kenttätehtävät”: haastattelut, havainnointi

...yli rajojen...

✦ Yhteiset projektit

1) Kulttuurienvälisen viestinnän koulutus

- ✦ viisi koulutusta vuonna 2003: Amiedu, Finnconsult, ilmatieteenlaitos, Laurean ja Haagan ammattikorkeakoulut
- ✦ neljä koulutusta vuonna 2004: AIESEC, SPR:n maahanmuuttajaryhmä, Haagan ammattikorkeakoulu ja jalkapallojoukkue Pantterit

2) Monikulttuurinen opetustyö: tutustumispäivä monikulttuurisessa koulussa

...yli rajojen...

Harjoittelu

(17 työharjoittelujaksoa (Suomi 5, Chile 4, Espanja 4, Brasilia 2, Meksiko 1, Kolumbia 1))

Graduyhteistyö

Harjoittelu

Harjoittelupaikan hankkiminen

- ◆ Oma aktiivisuus palkitaan!
- ◆ Cimo
- ◆ ”Asiantuntijaksi...” -kokonaisuuden kautta luodut kontaktit + muut maisteriohjelman kontaktit

Harjoittelun rahoitus (harjoittelupaikka / Cimo / muut?)

harjoittelun tuki: kokemustenvaihto verkossa

Opintokokonaisuuden suorittaminen

- ◆ Soveltavat opinnot voivat toimia johdantona
- ◆ Harjoittelusuunnitelma
- ◆ Harjoitteluraportti

Seminaari (5 ov)

Tutkielman suunnitteluseminaari

- ◆ Kaikille yhteinen intensiivijakso keväällä
- ◆ Sisältää myös tietoa tutkimusmetodeista
- ◆ Aloitetaan gradukavalkadilla

Tieteellisen kirjoittamisen seminaari

- ◆ Jokainen tekee tämän omassa pääaineessaan

Gradupiiri, tarvittaessa

Osallistuminen gradukavalkadiin

- ◆ Kun gradu on loppuvaiheessa tai valmis

Pro Gradu (20 ov)

- ✦ Asenne: maisteriohjelmassa tehdään gradua koko ajan
- ✦ Gradu projektina: laadi itsellesi aikataulu, johon sijoitat tiettyjä tarkistuspisteitä
- ✦ Sovi säännöllisin väliajoin tapaamisia ohjaajan/ien kanssa
- ✦ Mieti, voisiko aiheitasi liittää harjoitteluun ja miten
- ✦ Kartoitetaan toisiaan tukevat graduaiheet : ”tutkijatiimit”, jotka kokoontuvat myös keskenään ja pystyvät antamaan toisilleen palautetta
- ✦ tuotos esim. artikkeli johonkin alan tai järjestön lehteen tai tieteelliseen julkaisuun?

Gradujen ohjaus

✦ Vastuu pääainelaitoksella: gradun pääohjaaja omalta laitokselta

✦ Jos laitoksella ei ole aihealueen kompetenssia:

- ✦ Pääaineet tarjoavat asiantuntija- ja konsultaatioapua sopimuksen mukaan myös toistensa opiskelijoille
- ✦ Ulkopuolinen ohjaaja (myös etäohjaus, esim. bscw)
- ✦ Jos useita tekijöitä aihepiiristä: pienryhmäohjaus
- ✦ Gradupiiri

Aikataulu (max. 2 vuotta)

- ✦ Syksyn 2004 aikana on opinnot *kulttuurienvälinen kompetenssi* eli tarpeellinen teoria sekä graduaiheen hahmottelua, mahd. pääaineopintoja
- ✦ Kevät 2005 on *suuntautumisen aikaa*: soveltavia opintoja, suunnitteluseminaari + mahdollisimman pitkälle viety tutkimussuunnitelma ja –kirjallisuus sekä mahd. pääaineopintoja
- ✦ Kesä-syksy 2005: gradumateriaalin kerääminen ja mahdollinen harjoittelu
- ✦ Viimeistään kevät 2006 gradun kirjoittamisurakka ja tieteellisen kirjoittamisen seminaari -> valmistuminen
- ✦ Jokaisen henkilökohtainen suunnitelma HOPS

Teematapaamiset

Teematapaamiset – tuki opintojen sujumiselle

Syksyn aiheita:

- Aikaisempien opintojen korvaavuudet ja HOPS, mukana tiedekunnasta korvauksista vastaava henkilö
- Yhteistapaaminen aikaisempien maisteriohjelmalaisten kanssa: harjoittelukokemuksia ja -ohjeita
- Myös muita ajankohtaisia aiheita voi ottaa esille

Muita tapahtumia:

- Iltapäivä tutkinnonuudistuksen parissa: kaikki kulttuurienvälisen vuorovaikutuksen opiskelijat

Valinnat

✦ Miten määritellään hakukelpoisuuden kriteerit?

- ✦ Esim. kielitaito (LAm)
- ✦ Kieli- ja viestintäopinnot ylipäätään
- ✦ Tarvittavat aikaisemmat opinnot (mahd. täydentäviä opintoja?)

✦ Valintaprosessi – pelkkä hakemus? Haastattelu?

✦ Valinnan jälkeen: korvaavuudet ja hyväksilukemiset

Valinnat

”Hakijalla tulee olla alempi korkeakoulututkinto (ei AMK) tai hänellä tulee olla suoritettuna vähintään 100 ov yliopisto-opintoja, joihin sisältyvät maisteritutkinnon pohjaksi soveltuvat perus- ja aineopinnot sekä kieli- ja viestintäopinnot (äidinkieli, toinen kotimainen kieli ja väh. yhden vieraan kielen tekstin ja suullinen ymmärtäminen). Ulkomaisista opinnoista arvioidaan tarvittaessa erikseen, vastaavatko ne hakukelpoisuuteen vaadittavia opintoja. Vaadittavista opinnoista tulee olla suoritusmerkintä hakupäivään mennessä. Puutteellisia hakemuksia ei käsitellä.”

Markkinointi ja tiedotus

✦ Hausta

- ✦ Helsingin Sanomat, koulutusliite
- ✦ Opiskelijajärjestöjen sähköpostilistat
- ✦ Ilmoitustaulut
- ✦ Teemapäivä
- ✦ Puskaradio

✦ Valinnasta

✦ Opintojen aikana

- ✦ oma sähköpostilista: kulttuuri-tulkit3@helsinki.fi

✦ www-sivut

Pääaineen opinnot,

Latinalaisen Amerikan tutkimus

-
- ✦ Latinalaisen Amerikan tutkimuksen johdanto LAm110 (4 ov)
 - ✦ Latinalaisen Amerikan ympäristö ja väestö LAm120 (4 ov)
 - ✦ Latinalaisen Amerikan historia koloniaaliselta ajalta nykyaikaan Lam130 (4 ov)
 - ✦ Opintojaksosta Lam230 kurssi: kulttuurienvälinen vuorovaikutus iberioamerikkalaisessa ympäristössä (2 ov)
 - ✦ Valinnainen (1 ov)

Pääaineen opinnot, puheviestintä

- ✦ Puheviestinnän perusteet 3 ov (kirjatentti, kysy laitokselta)
 - ◆ Heti opintojen aluksi
- ✦ Puheviestinnän teoria Vfp217, 3 ov (kurssi, Poutiainen)
 - ◆ Ensimmäisen vuoden syksy
- ✦ Vuorovaikutuksen analyysi Vfp218, 3 ov (kurssi)
 - ◆ Ensimmäisen vuoden kevät
- ✦ Kirjallinen kuulustelu Vfp321, 3 ov
 - ◆ Ensimmäisen vuoden kevät
- ✦ Puheviestinnän tutkimusmenetelmien jatkokurssi Vfp311, 3 ov
 - ◆ Toisen vuoden syksy

Kustannuksia tuovat

- ✦ Suunnittelija (Renvall)
- ✦ Opetusresurssit, erityisesti muut kuin kompetenssiopinnot, esim. liiketalouden konteksti
- ✦ Jos puoliarvosana tarjotaan laajasti, rinnakkaisia kursseja tarvitaan
- ✦ Kurssimateriaali ja -kirjallisuus
- ✦ Työharjoittelu
- ✦ Markkinointi, erilaiset tilaisuudet, matkat...
- ✦ tilavuokrat ja muut hallinnolliset kulut

Rahoitus

- ✦ 2000-2003 opetusministeriön työllistymis- ja tietoteollisuushankkeen yksi projekti
- ✦ 2004-2006 opetusministeriön www-hankerahoituksella
- ✦ Pitkällä tähtäimellä pääainelaitokset yhteisvastuullisesti: ohjelmasta valmistuu heille maistereita -> pisteet jaetaan pääainelaitosten ja maisteriohjelman kesken
- ✦ Englanninkieliseen rinnakkaisohjelmaan haetaan erillisrahoitus 2007-2009
- ✦ Opintokokonaisuutta tarjotaan mahdollisesti maksullisena täydennyskoulutuksena tms.

www.helsinki.fi/hum/kvv/

- ✦ Ajankohtaista – etusivulta näkee aina viimeisimmät tiedot ja muutokset
- ✦ Kulttuurienvälinen vuorovaikutus: Alan tietoutta & Seminaarit ja kongressit (<http://www.helsinki.fi/hum/kvv/>)
- ✦ Opetus alueittain
- ✦ Maisteriohjelma: rakenne, tutkintovaatimukset jne.